

SZARVAS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Belicey-út 9 szám, hova a lap szellemi részét
küldendők.Nyilttérben egy sor közlési díja 50 fillér.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Felelős szerkesztő:

KRECSMÁRIK ENDRE.

KIADÓHIVATAL:

Belicey-út 9 szám, hova az előfizetési és a hirdetési pénzek
küldendők.Előfizetési díj: Egészévre 8 K. Félévre 4 K.
Negyedévre 2 K. Egyes szám ára: 20 fillér.**Az oklevél.**

A tanév befejeztével, aki a mai fiatalság életét figyelemmel kíséri, aligha tud szabadulni bizonyos lehangoló és önkénytelenül is előtérbe nyomuló gondolatoktól.

Szomoruan tapasztalhatni ugyanis, hogy a fiatalságot javarészt nem valamely hivatás nemes szeretete hajtja a komoly tanulmányok közepett előre, hanem a diplomaszerezés utáni mohó vágy. Egyéni hajlamai, rátermettsége egyáltalában nem igen irányítják a pályaválasztásnál, hanem fő-főképen arra törekszik, hogy oly oklevél birtokába juthasson, mely tetszetős címet, hivalgásra alkalmas rangot biztosítson számára.

A gyakorlati élet a maga értékesbennél értékesebb reális pályáival hiába tárja elébe a könnyebb boldogulás útját, ő inkább éhez, nélkülöz, nyomorog, csak hogy ügyvéd, orvos, fogalmazó stb. lehessen. Balga rangkorság, érték nélküli külső hivalgás csábítja messze a józanság útjáról.

Gyáva és tehetetlen az előítélekkel szemben, melyek az élet nyugalomát, boldogságát nem az egyszerű, de becsületes munka által biztosított jólétben keresik, hanem a miniszteri

tanácsosi titulusban. Tart pedig ez a beteges állapot mindaddig, míg a külsőségek esztelen rabszolgái öntudatra nem ébrednek, míg a cimkorság társadalmi rákfenéjét gyökerestől ki nem irtja az a magasabb intelligencián felépíthető józanabb felfogás, mely a napszámos becsületes munkáját ép oly komolyan s ép oly tisztelettel értékeli, mint a lángeszű tudós évszázadokra szóló alkotásait.

A cím és rangkorság sok gazembert szabadított már a társadalomra, a becsületes munka szeretete azonban rombolni sohasem rombolt, de az emberi boldogulás leghatalmasabb eszköze volt minden időben.

Két értesítőről.

Két értesítőt lapozgatunk. Az áll. polg. leányiskoláét és az ev. tanítóképzőjét. A hivatásukat nemes buzgalommal teljesítő pedagógusok mozgalmal, lázas tevékenységéről beszélnek sok szépet azok a nyomtatott sorok. Vegyük sorra e két értesítőt, melőzve a statisztikai citalásokat.

A leányiskola rohamos fejlődése közismert Szarvason. A szülők mind tömegesebben keresik fel gyerme-

kössel, hogy alapos oktatást biztosíthassanak leánykaik számára. És az intézet eme örvendetes fejlődésének a buzgó tantestületen kívül oroszlanrésze van a szinte végkimerülésig önfeláldozóan buzgalkodó s fáradozó igazgatónőnek, Weinberger Fannynak. Az a kulturális munka, amit ő úgy az iskolai falain belül, mint kinn a társadalomban végez, valóban megbecsülhetetlen. Mennyivel magasabban áll ő azok felett, akik szabad perceiket haszontalan és nemtelen intrikákban pocsékolják el, ahelyett hogy valami hasznosat csinálnának a köz az előhaladás javára. Páratlan sikereket ért el a „Gróf Bolza Pálné Leányegyesület“ magas nivóju előadásai által is.

Az értesítő bevezető cikkében igen élvezetes modorban írta meg a növendékek múlt nyári tanulmányi kirándulását. A tantestület sok jeles tagja között hivatásának ideális magasztán áll pl. özv. Fertig Alajosné, Szabadosné Dely Mária, Lukes Ilona és a többiek. Kár, hogy a tantestület fiatal hajadon tagjai nagyon korlátolt mérvű nyilvános munkásságot fejtenek ki. No de a jövőben ez is meg fog jönni.

Az értesítőnek kitűnő nyomdai előállítás és művészien izléses fedél-

TÁRCA.**A kondorosi csárda pusztulásáról.**

A törökök kiűzése után siralmas képe volt ami Alföldünknek. Javarésze elvadultpusztaság. Csak néhány falu, gyér lakossággal. Nem csoda aztán ha a XIX-ik század elején a néptelen pusztaság és a sűrű nádasok valósággal Eldorádót létesítettek az elszaporodott szegénylegények számára.

Az egykor gazdag népességű Kondoros falu a török hódoltság idején elpusztulván, területe beleolvadt a végtelen alföldi rónaságba.

A múlt század elején aztán a csabai-szarvasi országút mentén egy terjedelmes csárda épült, melynek betyárromantikája országíróvé tette e helyet.

A kondorosi csárda igazi jelentőségét azonban nem a benne idogáló betyárok és az Arany által megénekelt „öreg bojtár“ szerelmeskedése képezték, hanem egy sokkal reálisabb tény, nevezetesen az, hogy a csárda és a szomszédságában később épült csendőrlaktanya körül támadt fel ismét hamvaiból a régi Kondoros, eleven, élettravaló és rohamos fejlődés hatása alatt.

Hogy a haladó idő a nevezetes kondorosi csárdát teljesen kiforgatta eredeti formájából, az elvitázhatatlan. Az üzleti érdek agyon restaurálta már régen e népszerű épületet. Zseniális fantázia kell ahhoz, hogy valaki a mai kondorosi csárda révén eltudja képzelni magának az egykori csárda épületét. Annyi bizonyos, hogy agyonépítették, agyonrenoválják, az eredeti mivolt rovására. Sokkal rosszabbul járt, mint a középkori templomok. Ezeket is legtöbb esetben átformál-

ták a későbbi idők emberei. Így pl. a {viz-szintes menyeházat bolthajtásokkal látták el. A művészettörténeti értékű fali freskókat szép fehérre meszelték. Apropos! Ilyen bemázolt nevezetessége a kondorosi csárdának is van.

A szájhagyomány szerint Petőfi kezeirását sokáig megőrizték a csárda egyik falán. A szobafestő ecsetje azonban cifra mustrákat kent rá. De van-e okunk feljajdulni az agyonépített és toldásokkal elfedett egykori kondorosi csárda eltűnése felett? Legkevésbé sem.

A betyárvilág hírhedt csárdái egyáltalában nem műtörténeti emlékek. Templomok, vagy más, kulturális rendeltetésű régi épületek, emlékek megóvása indokolt, de holmi múlt századi betyártanyákkal ugyancsak nincs okunk kérkedni, annál kevésbé is, mivel a külföld, nem egy esetben még most is, a szegény legényeken keresztül alkot magának fogalmat a magyar emberről.

H I R E K.

borítékja Samuel Adolf nyomdai műintézetét dicséri. A másik értesítő az évről-évre fejlődő tanítóképző. Eről az intézetről el lehet mondani, hogy tanárai, az igazgatóval együtt a legnemesebb versenyt fejtik ki egymással szemben, hogy ki tud többet s hasznosabbat alkotni úgy benn az intézetben, mint azon kívül.

Nikelszky igazgató kitűnő szervező erő, viszont a többi tanárok más és más irányban brilliroznak képességökkel és ambíciójukkal.

Az értesítő elején Kiss Sándor lélektani tanulmányát olvashatjuk „A sugallás” címen. Egyes részeit már ismerjük a „Nemzeti Kulturából.” Alapos készültség, mély lélektani tudás és kitűnő megfigyelő erő jellemzik ez értekezést. Népszerű írásmódora folytán laikus és szakember egyaránt élvezettel olvashatja.

A tanári kar társadalmi, kulturális és irodalmi munkássága példás. Kikapadhatlan ambíció hajtja mindnyáját előre. Kár, hogy a növendékek száma nem áll arányban evvel a lelkes munkával. A tanítónőképzővé való átalakítása az intézetnek remélhetőleg ezen a bajon is segíteni fog. Az intézet látogatására kiküldött szakközvegek is teljes elismeréssel szólnak úgy a kiváló képességű fiatal igazgatóról, mint a jeles tanári karról.

Azt a gazdag évi munkásságot, miről az értesítőben olvashatunk, itt e helyen lehetetlen csak pár sorral vázolni. El kell azt olvasni azoknak, akik hü képet akarnak szerezni magoknak ez intézetről. *Referens.*

Sem Petőfi eltüntetett kezeirása, sem az az epizód, hogy a hirneves zenész, Erkel Ferenc, átutazóban kénytelen volt hängverseny-zongoráját a kocsiról lepakolni s a csárdában zongorázni rajta a betyároknak, nem teszik indokolttá a csárdaépület megőrzését.

Régészeti szempontból a kondorosi csárda nem bír jelentőséggel. A kéményében levő emlékek néprajzi s nem archeológiai vonatkozásúak. A pincéjében előkerült embervázak nagyon valószínű, hogy a láb alól eltett utasok hullái, minden régészeti érték nélkül. Esetleges alagutai, ha mindjárt török időkből származók is, a költséges átkutatást aligha érdemelnék meg. A kondorosi csárda összes nevezetességeivel együtt kizárólag a népköltészet tulajdona, a műtörténeti és archeológiai tudományok semmi jogot nem formálnak hozzá.

Épen azért bátran eltüntethetni a föld színéről, mivel emlékéit ugyanis megőrzik időtlen időkig a nép ajkán élő legendák s a szebbnél-szebb, édes-bus dalok. *K. E.*

— **Esküvő.** Fényes esküvő lesz f. hó 29-én d. u. 4 órakor a szarvasi izr. templomban. Egy helybeli tekintélyes ügyvédnek, *Dr. Reismann Adolf*nak nagymiveltsgü, bájos leányát Rózsikát vezeti oltárhoz *Dr. Volf József* Szegedről. Esküvő után a menyasszonyi házban gyűlnek egybe a vendégek szűkebb körü lakomára

— **Halálozás.** Előkelő családot borított mélységes gyászba egy nagytekintélyü szarvasi urasszonynak halála. Az elmúlt héten ugyanis *Reitter Ferenc* ny. vasuti felügyelő neje, szül. *csatay Tuczentaller Lujza* hosszas betegség után 62 éves korában elhalálozott. Temetése f. hó 23-án d. u. 4 órakor ment végbe őszinte, nagy részvét mellett. A mindenható adjon zavartalan békét porló hamvai számára.

A lesújtott család a következő gyászjelentésben tudatta az elhalálozást: temesi *Reitter Ferenc* nyug. vasuti felügyelő, okl. mérnök, mint fia *Dr. temesi Reitter Ferenc* fájdalomtól megtört szívvel tudatják a páratlan szerető hitves, legjobb anya szül. csatay Tuczentaller Lujzának 34 évi boldog házasság után 62 éves korában hosszú szenvedés utáni hirtelen, gyászos elhunytát. Felejthetetlen halottunkat a Csáky-utcai gyászházból az ág. evang. egyház szertartásai szerint f. hó 23-án d. u. 4 órakor temetjük el s drága porait a helybeli róm. kath. ó-temetőben helyezzük örök nyugalomra. Örök áldás felejthetetlen emléken! Testvére: csatay *Gyula*, ennek gyermekei: *Maris*, férj: *gutori Földesné Lajos, Gyula*, *Erzsike*. Elhunyt testvére gyermekei: *rákóci Rákóczy Lajos*, *Rákóczy Irma* özv. *Bariss Béláné*, sógornői: özv. *dr. temesi Reitter Ödönné* szül. *forgolányi Rosa Placida*, *somori és somodori Pázmándy Dénesné* szül. *Reitter Mária*, *baranya-nádasdi és szentgyörgymezői báró Feichtinger Elekne* szül. *Reitter Angela*; továbbá a *Nemes-Kosztolányi*, *benicei Benicky*, *sárréti Benkeő*, *Juhász*, *Bacsák* stb. családok s az összes rokonság.

Az elhunyt, ritka szívjóságú urinó típusa volt a fenkölt lelkü nagyszonyoknak, ősi család sarjadékát képezte. Atyja *Pozsony vármegye* rendi követe, egyik nagybátyja, *Kosztolányi Péter*, a szabadságharc idején ezredes, másik nagybátyja, báró *Jeszenák János* a szabadságharcban fej- és jószágvesztésre lett ítélve.

— **Elhunyt egyházi gondnok.** A szarvasi ev. egyház gondnoka, *Simkovic István* az elmúlt héten elhalálozott. Temetésén egyházi és világi vezető emberek s ev. hivek szépszámmal jelentek meg. Béke hamvaira!

— **Uj doktor.** *Szemző Imre* okleveles gyógyszerészt a kolozsvári *Ferencz József* tudomány egyetemen a gyógyszerész tudományokban való kitűnőségét igazoló doktori disszertációja alapján e hó 13-án doktorrá avatták. A fiatal kedves ifju kiváló szép sikeréhez melegen gratulálunk. Ugy értesülünk, hogy a friss doktor-gyógy-szerész a községnek a fogyasztási hivatal magába foglaló *Beliczey-uton* lévő épületében a már megkapott miniszteri engedély alapján augusztus havában drogériát nyit.

— **Tanképesítő vizsga.** Az ev. tanítóképző befejező tanképesítői vizsgálatai az elmúlt hétfőn és kedden mentek végbe. A vizsgálatokhoz 8 jelölt állott s mind a nyolc sikerrel vizsgázott. A vizsga elnöke, mint püspök-helyettes, *Placsko István* ev. lelkész volt, ki a vizsga befejeztével szép és megható beszéd kíséretében hirdette ki a boldog ifjak között az eredményt. A vizsgálatokhoz kiküldött kormányképviselő *Szlávik Mátyás* eperjesi theológiai tanár, dékán volt, ki mindvégig nagy jóindulattal viseltetett az ifju tanítójelöltek iránt. *Szlávik Mátyás* típusa ama nagy tudású, mély bölcsességű pedagógusoknak, kik a szükséges szigorú gyönyörűen tudják egyesíteni a legnemesebb atyai jóindulattal. A tanulóifjak ritka bizalommal és szeretettel viseltettek iránta s szinte vetélkedve igyekeztek minél jobban kiérdemelni az ő elfogulatlan elismerését. Adja isten, hogy ez a nagybecsült tudós és tanár minél gyakrabban szerencsétesse ami szarvasi tanintézeteinket a közoktatás sikerének tagadhatatlanul nagy előnyére.

— **Női vizsgázó a tanítóképzőben.** *Kmetty Kornelia* bajsai tanítónő az elmúlt hétfőn délután, kitűnő sikerrel, kántori képesítőt tett a helybeli tanítóképzőben.

— **Pályázat gazdasági altisztképző tanfolyamra.** A lugosi m. kir. földmives iskola gazdasági altisztképző tanfolyamára az iskola igazgatósága pályázatot hirdet. Ez iskola saját gazdaságaik helyes kezelésére, vagy tisztii kezelés alatt álló birtokokban altisztii gazdasági hivatalok betöltésére nyujt képesítést. A tanfolyam okt. 1-én kezdődik s tart 2 évig. A tanfolyam hallgatója állami ingyenes oktatásban és ellátásban is részesülhet. A felvételhez 22 éves életkor, magyarul irni-, olvasni tudás és a számolásban való jártasság kívánatik meg. Részletes felvilágosítás az igazgatóságnál.

— **Hogy bünteti a tanító a káromkodó gyermekeket?** Egy nemes buzgalmu békésszentandrásai tanyai tanító a növendékeket szépen lezoktatta a káromkodásról. Nagy ritmán azonban mégis előfordult a gyerekek száján egy-két káromló szó. Ilyenkor a tanító azonnal ráparancsol a gyerekekre, hogy mossa ki a száját mivel a durva szavakkal beszennyezte azt. Ez az ügyes fogás aztán teljesen elvette a gyermekek kedvét a káromkodástól.

— **Rendkívüli közgyűlés.** Tegnap folyt le a községi képviselőtestület hatalmas tárgysorozatu közgyűlése melyről lapunk legközelebbi számában referálunk

— **Az őszi és a jövő évi szini szezon Krémeré.** A szinügyi bizottság az őszi és a jövő évi szini előadásokra az engedélyt Krémer Sándornak adta. Tekintettel Krémer jeles társulatára, csak helyeselni lehet a szinügyi bizottság eme határozatát.

— **A branyiszkói hős halála.** A legendás szababságharc egyik névtelen hőse, *Kepenyés* András 84 éves szarvasi földmives az elmúlt héten elhalálozott. Számtalan csatában vett részt, mint szakaszvezető. A branyiszkói ütközetben Guyon Richárd oldala mellett harcolt. A vezér úgy biztatta őket, hogy: „Fiúk előre dupla lénung, hátul kartács!” A kápolnai ütközetben a zászlótartó elesvén, golyózápor közben ő rohant el a zászlóért s bár köpenyegét szitává lyukasztották a golyók, neki csodálatosképen semmi baja sem történt. A hatalmas temető, sátekintetű öreg honvédet nemrégén szél érte, míg végre aztán ő is elköltözött oda, hol már annyi régi bajtársa várja. Temetése nagy részvét mellett ment végbe.

— **Gyújtogató villám.** F. hó 6-án, épen a képzői júniális napján estefelé zivataros fellegek vonultak át Szarvas felett. *Litavszky* György Sírator közeli tanyáján egy alácikázó villám egy 7 m. hossu szénakazalba csapott bele, mely porig égett. A kazal biztosítva volt.

— **Ismét gyilkolt a villám.** Viharos idő volt f. hó 13-án is. A szarvasi határban a csipkári soron *Roszik* György gazda kiküldte a szakadó esőben *Greguss* Pál nevű cselédjét, hogy a kinn legelő borjut hajtásfedél alá. A cseléd amint az udvar közepére ért, villám sujtott le, mely azonnal megölte. Száján-fülén ömlött a vére a tragikus véget ért szegény cselédnek.

— **A szarvasi csendélet.** Tavaly szeptemberben igen szép bál volt Szarvason a ligetben. A bálon *Viszok* György jókedvében a leányok közzé dobta a sörös poharát. Erre a rendőr elakarta távolítani, de *Klimaj* István a védelmére kelt s a rendőrt szájon vágta. Erre a rendőr megakarta vasalni őket, de *Klimaj* Pál kérelmére, ki ígérte, hogy hazaviszi a berugott legényeket, elengedték őket. De erre most már mind a három legény a rendőröknek esett, míg *Klimaj* János és *Ciglócky* Pál biztatták őket, hogy bírnak a rendőrökkel. De a rendőrök kardot rántottak és szétverték a legényeket. A gyulai törvényszék *Klimaj* Istvánt és Pált, mint főkolompókat 2 hónapi fogházra. *Viszok* Györgyöt 1 hónapi, *Klimaj* Jánost *Ciglócky* Pált pedig 14—14 napi fogházra ítélte hatóság elleni erőszak vétsége miatt. Az ítélet jogerős.

— **Ki akar postás lenni.** A kereskedelmi miniszter pályázatot hirdet postai gyakornokjelölti állásokra. Pályázhatnak 18 évet betöltött érettségizett ifjak július 15-éig a nagyváradi postaigazgatóságához. A gyakornokjelöltek évi 800 korona segélydíjat kapnak és sikeres vizsga után 1200 korona segélydíjjal gyakornokká nevezik ki őket. Az érdeklődők bővebb felvilágosítást nyernek *Nagy* Sándor postafőnöknél.

— **Gyermekek örömei.** Az iskola bilincsei alól felszabadult gyerekek legkedvesebb nyári mulatsága a fürdés. A szabad körösből való fürdés azonban még a felnőttekre is végzetessé vált nem egyszer. Az uszodákban azonban minden veszély nélkül állandó ellenőrzés mellett fürödhetik a legkisebb gyermek is! Fel ifjuság az egészséges sportra!

— **Legujabb.** Nem az albániai harctérre vonatkozik ez a legujabb. A szarvasi gyerekek legujabban ugyanis nemcsak a reklámcédulákat gyűjtik nagy szenvedélylyel, hanem a gyufás skatuják fedéllapjait is, micsoda kitűnő muzeumi örök lehetnének ezek az eredeti szarvasi gyerekek?

— **Vívó tanfolyam.** *Békly* József fővárosi vívómester vívótanfolyamot nyitott Szarvason. Felhívjuk az érdeklődők figyelmét, hogy ragadják meg az alkalmat annál is inkább, mivel a mester a híres *Rákossy* iskolában tanít, amely vívóiskola a legelfogadottabb. Innen került ki *Fuchs* Jenő világbajnok is Budapesten. Ma aki csak szerét teheti a „*Rákossy*” iskolában tanul. Eltérően az eddig elavult rendszertől, a tanítás szabad ég alatt lesz csak rossz idő esetén a tornacsarnokban. Ugy tudjuk, hogy már eddig is sokan jelentkeztek. Jelentkezni dr. *Grünwald* Árpádnál lehet. Tandíj egy szezonra 20 korona.

— **Elhagyott gyermekek szerencsétlensége.** *Csányi* György szarvasi—szentesi-uti tanyai gazda rossz viszonyban élt feleségével. Ezt az áldatlan állapotot ártatlan három gyermeke keserülte meg, akiket az apa elűzött hazulról. A legnagyobb is alig tíz éves volt. A szegény gyermekek kinn bolyongtak a földéken s éjjel kazlak alá vonultak megpihenni. Így jutottak el a vasut menti homokbánya börtnyékén levő mély kubi-kokhoz is. Egy 3 méteres mélységű kubikba a kisebbik fiu belecsuszott, bátyja utána kuszott, hogy kisegítse. A mély vízben azonban mindkét gyermek fuladozni kezdett. A gondviselés azonban nem engedte nyomorultul elveszni a két szerencsétlen kis gyermeket. Egy derék és bátor vasuti munkás dolgozott épen a közelben, névszerint *Kergyik* András. Rögtön utána ugrott a vízbe s a már-már elalélt gyermekeket szerencsésen kimentette. A lelketlen apa, ki így elzavarja gyermekeit az otthonból, megérdemelné a leghigorubb büntetést.

— **Tanító, mint anyakönyvvezető.** A beügyminiszter *Michnay* Gusztáv csabai származású evang. tanítót *Selmec-* és *Bélabánya* városban a III. anyakönyvi kerületbe a születési és anyakönyvek vezetésére szorítókozó hatáskörrel anyakönyvvezető helyettesé nevezte ki. Nevezett tanító nemrég tett képesítői vizsgálatot a szarvasi képzőben.

— **Diószeghy Sándor nem jöhet e nyáron Szarvasra.** Lapunk múlt számában örömmel jeleztük, hogy *Diószeghy* Sándor francia gyarmattiszt hazánkfi, a szarvasi ev. főgimnázium egykori növendéke, ki jelenleg Nyugat-Khinában tartózkodik, a nyáron Szarvasra fog jönni. Ezt írta egy nemrég küldött levelében. Legujabban azonban ama értesülés jött tőle, hogy ottani viszonyai olyan alakujást szenvedtek, mely szerint előző tervéről kénytelen lemondani, mivel jelenlegi állomáshelyéről 1916-nál előbb nem távozhatik. Adja Isten, hogy ha később is, de erőben egészségben s hasznos tapasztalatokban gazdagon láthassuk viszont derék hazánkfiát.

— **Sok a pályázó.** A békésvármegye területén meghirdetett tizenhárom állami el. iskolai tanítói, illetve tanítónői állásra, a melyre e hó 15-én járt le a pályázati határidő, több mint 300 kérvény érkezett be a békésmegyei kir. tanfelügyelőséghez, úgy, hogy egy-egy állásra 23—24 pályázó esik.

— **A mozi sikere.** Elmentek a színészek, de itt maradt a piactéri mozi s így nem panaszkodhatnak a szórakozni vágyók amiatt, hogy nincs hely, mely kellemes időtöltést nyújtana. Csupa érdekes, új számok, szebbnél-szebb képek, tanulságosabbnál-tanulságosabb történetek játszódnak le a vetítő vásznon csak a legteljesebb megelégedéssel távozhatnak a mozi-ból azok, kik azt felkeresték. A mai műsor külön dicséretre nem szorul, de aki nagyon érdekes és szép képeket, jeleneteket akar látni, az okvetlen nézze meg a mai előadást is.

— **Az érettségi vizsgálatok.** A főgimnázium érettségi vizsgálatai is befejeződtek az elmúlt héten. A vizsgálatok elnöke *Gajdács Pál* tótkomlói lelkész volt, mint püspök-helyettes, a kormány-képviselője pedig *Szlávik Mátyás* eperjesi akadémiai tanár és dékán. A tanulók igen jó készültséggel állottak elő, úgy, hogy csak igen kis százalék került visszavetésre.

— **Leányiskolai záróünnepély.** Az elmúlt esütörtökön délelőtt volt az áll. polg. leányiskola záróünnepélye, melyen a szülők igen nagy számmal vettek részt s az ünnepély végén *Weinberger Fanny* igazgatónő szép beszéd kíséretében osztotta ki a növendékek között a jutalmakat. Az ünnepély minden egyes pontja kitűnően sikerült s díszére válik e záróünnep a szépen fejlődő intézetnek.

— **Vásár után.** Kitűnő idő kedvezett az elmúlt szarvasi vásárnak, de mindamellett, főleg a kirakodó vásár, gyenge forgalmu volt. A ló-és szarvasmarha vásár iránt meglehetősen érdeklődés volt, sok szép állat került felhajtásra. A maga bohém képével igen eleven és zajos képet nyújtott a vásárnak ideiglenes komédiákkal benépesített területe. Forgókomédiák, hajóhinták, céllövészeti és gyorsfényképezési pavillonok, exotikus állatok tették változatossá az ott uralkodó életet. Még egy vérbeli arabs is tarkította a képet, ki külön sátorban nyalta a tüzes vasat s ette az izzó parazsat.

— **Rövidülnek napok.** A leg-hosszabb nap ez évben f. hó 21-én volt. Ezen időponttól kezdve a nap-palok folyton rövidülnek s több alkalom nyílik az éjjeli hullócsillagok szemléletére.

— **Ovónői továbbképző.** A f. évi július hóban tartandó ovónői továbbképző tanfolyamra Szarvasról özv. *Moldován Sándorné* községi ovónő vettett fel. Kivüle Békésmegyéből mindössze még egy ovónő részesült felvételen, nevezetesen *Király Dávidné*, békési községi ovónő.

— **Csaló cigány.** Nagy Pintye szarvasi cigány lókupec a multkor egy lovat adott el Kiszely Jánosnak. A ló azonban hibás volt és Kiszely vissza vitte a cigánynak. Pintye hajlandónak is mutatkozott a visszavevésre. Mikor azonban számlálta a pénzt, közé svindlített egy 20 koronás nagyságu sárgaréz játék pénzt. A gyulai törvényszék család vétsége miatt 14 napi fogházra és 10 korona pénzbírságra ítélte Nagy Pintyét, aki megnyugodott az ítéletben és így az jogerőssé vált.

— **A békésmegyei Pártfogó (Patronage) Egyesületnek** az általa létesített és fentartott Gyulai Szeretetház felavatásával kapcsolatos és 1914. évi július hó 5-én d. e. 9 órakor a Nagyméltóságú Igazságügyiminiszterium részvételével a vármegyeháza nagytermében megtartandó évi rendes közgyűlésére, valamint ezzel kapcsolatban a Gyulai Szeretetház megtekintésére és rendelkezésének ez alkalommal való ünnepélyes átadására a Békésmegyei Pártfogó Egyesület tagjait a Fialakorúak Felügyelő Hatóságának tagjait, valamint Békésvármegye érdeklődő közönségét van szerencsém ez uton meghívni. Ez a közvétel minden személyre szóló meghívást pótol.

Wenckheim László gróf
orsz. gyűlési képviselő,
a Békésmegyei Pártfogó Egyesület elnöke.

— **Lökötő cigányok.** A Lakatos és a Kolompár familia a legnagyobb cigány dinasztiák közé tartozik az országban. És a leghirhedtebb is e két familia, már igen sok tagja kóstolt bele a börtönlevegőjébe. Legutóbb Lakatos Márton, Lakatos Kolompár József Rózi és Kolompár-Lakatos Marci Békésmegyében jártak és az öcsödieket boldogították. Elloptak Maróti Antaltól 2 darab lovat, Farkas Andrásról 3 zsák kukoricát, Kis Andrásról, Kuli Mátyásról egy-egy lovat, Kis M. Ferectől pedig egy sárga könnyű ko-

csit. Fáraó. ivadéka a gyulai törvényszék előtt a hétfői tárgyalás alkalmával nagyon jól tudtak tagadni, úgyhogy a lopás vádja nem bizonyult rájuk teljesen. Mivel azonban valószínű hogy ők lopták a náluk talált lovakat, a törvényszék orgazdaság miatt 7 hónapi börtönre ítélte őket. Az ítélet jogerős.

— **Hadgyakorlatok a Kárpátok alatt.** Az idén a Galiciában álmásozó csapatok záró hadgyakorlatait a Kárpátok éjszaki lejtőjén fogják megtartani és így hegyi gyakorlatok jellegével fognak ezek birni. A galíciai sikságon állomásozó krakói, lemergi és przemisl-i három hadtest hegyi gyakorlatát főleg azért rendelték el, hogy ezeket a sikságon való harcra begyakorolt csapatokat most a hegyvidéki hadviselésben is kiképezzék.

— **A nemzeti vagyon nagysága.** Egy érdekes kimutatás tanulságos képet nyújt az egyes nemzetek vagyonának nagyságáról. Így a többi között pl. az É. Am. Egyesült Államok nemzeti vagyona kerek 600 milliárd kor., fejenként 6600 korona; nyomába utánuk jön a Német birodalom, melynek nemzeti vagyona 360 milliárd, fejenként 5400 korona. A német birodalmat Angolország követi, melynek nemzeti vagyona 300 milliárd fejenként 5800 korona, Franciaországba a nemzeti vagyon 280 milliárd, a fejenkénti vagyon azonban a legmagasabb, t. i. 7100 korona, Ausztriában a nemzeti vagyon kerek 85 milliárd, fejenként 2965 korona, végre Magyarországon a nemzeti vagyon 41 52 milliárd, fejenként 1988 korona.

— **Szaporodnak a patkányok.** A patkányok a Kosuth-utcában annyira elszaporodtak, hogy Dr. Mázor Elemér ügyvéd Szarvas községhez fordult ama kérelemmel, hogy a patkányokat hatósági uton irtsák, mert különben türhettelenné válik már ez undok állatok garázdálkodása. Már valóban, itt volna az ideje, hogy a község erélyesebben lásson hozzá a patkányok irtásához, mivel közegészségi és vagyonbiztonsági érdekek forognak kockán.

— **Sok a trachomás beteg Szarvason.** A leggondosabb orvosi kezelés mellett is Szarvason megdöbbentő a trachomás betegek száma. Eddig mintegy 66 egyén szenved ebben a súlyos szembajban, melyet állítólag Napoleon hurcolt be katonáival Egyiptomból Európába, innét van az a neve is, hogy egyiptomi szembetegség. Orvosi nyelven másképp szemcsés köthártyalobnak nevezik Igen ragályos és elhanyagolt esetekben teljes vakságot idézhet elő. A szarvasi orvosok kettőzöt szigorral s éberséggel igyekeznek gátat vetni e veszedelmes baj tovaterjedésének.

Reggelizés előtt félpohár
Schmidt ha ú r-féle
Használata valódi áldás gyomor-
bajosoknak, székszorulásban
sz szenvedőknek.

Igmándi KESERÜVIZ

Az elrontott gyomrot
2—3 óra alatt teljesen
rendbe hozza.

Kis üveg 40 fill.

Nagy üveg 60 fill.

Kapható helyben és környékén minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben. 60—100

— **Gazdasági altisztképző tanfolyam.**

A lugosi m. kir. földmivesiskola 2 éves gazdasági altisztképző tanfolyamát f. é. augusztus hónapban több 26—28 éves egyén fogja végezni, kik nagyrészt katonaságot kiszolgált altisztek. Egyrésze családos emberek. Vannak köztük: magyarul, németül, románul, szerbül, és tótul tudók. Megbízható-, értelmes, komoly és egyszerű emberek, kik kisebb gazdaságok vezetésére, vagy saját és tisztai kezelésben levő gazdaságokban altiszti, botosispáni minőségben kitünően használhatók. Gyakorlatukat az iskolai 700 kat. holdas gazdaságban szerezték. Felkéretnek azon földbirtokos és gazdaságot vezető urak, kik ilyeneket alkalmazni óhajtának, hogy ebbeli kívánságaikat, a fizetés megjelölése mellett, az igazgatósággal tudatni sziveskedjenek

Lugos, 1914. június hó.

A lugosi m. kir. földmives iskola igazgatósága.

Irodalom.

A „Nemzeti Kultura” tartamas füzetét lapozgathatjuk ismét. Dr. Horváth bevezető cikke lehangolóan szomorú igazságaival kelt a pedagógusok körében nagyon is indokolt figyelmet. Dús László cikke Kiss Sándornak A magyarság kilátásai a fajok létharcában c. értekezését igyekszik részben cáfolni. Az általa említett fajbeolvasztás azonban csak lokális jellegű s így Kiss állításai javarésztben most is dönthetetlenek. A tunyaság veszedelme s az agresszivitás hiánya, sajnos, elvitázhatatlan tények. A „Nemzeti Kultura” mellékletében Zeleziny K. Aladár békésszent-andrási tanyai tanító iskolájának oly tanulságos, okos állapotrajzát adja, hogy igaz lelki gyönyörűség annak az apostoli működést kifejtő tanítónak eme szép sorait végig olvasni. A füzet tartalma különben a következő: Dr. Horváth Dezső: A közigazgatási reform és a kir. tanfelügyelet. — Szobolovszky István: Az életpályaválasztás. — Dus László: A magyarságról. — Krechsmárik Endre: A turáni szolidaritás értéke. — Szobolovszky István: A szociális érzék. — Kultura. — Élet. — Napló. — Könyvek.

Laptulajdonos: ÖZV. SÁMUEL ADOLF NÉ.
Kiadó: DR. SÁMUEL ANDOR.

Értesítés.

Van szerencsém a tisztelt háziasszonyok szives tudomására adni hogy *f. hó 14-től (hétfőtől) kezdve kenyéret sütésre elfogadok reggel 7 és 9 órakor.*

Bejelentés a háznál és az üzletben.

Kitünő tisztelettel:

Scheiner Bernát.

3—3

Uj mészáros és hentes üzlet.

A Beliczey-uton a régi Véber-féle vendéglő helyiségben, mely jelenleg Prjevara Pálé, uj mészáros és hentes üzletet

nyitott.
Garay Mihály.
1—3

A néhai özv. Bakay

Sándorné hagyatéki ingóságai Szarvas község Előljárósága közbenjöttével folyó hó 30-án (kedd) délelőtt 9 órakor a háznál (I. ker. Csáky-utca 57 hsz.) árverés útján lesznek eladva.

Haszonbérlet!

özv. Dr. Lengyel Sándorné-
nak kákai

1150

holdas birtoka

1915 szeptember hó 29-től kezdve 6 évre

25—50—100 holdas parcellákban

haszonbérbe kiadó.

Közelebbi értesítést ad:

dr. Szemző Gyula ügyvéd
3—3 Szarvas.

TANULÓ
fölvétetik
Litaúszky Pál
borbély- és fodrász üzletébe.

Eladó ház.

Szabó János asztalos mesternek Kondoroson a csirkepiactéren lévő 300 □-öles telken lévő háza, melynek utcai frontja 27 méter, szabad kézből eladó. Esetleg átvehető a benne lévő utcai üzlethelyiségben lévő 18 év óta fennálló asztalos műhely és temetkezési vállalat.

Az eladó ház 3 szobából, műhelyből, raktárhelyiségből, 2 kamrából, pincéből és a szükséges mellékhelyiségekből áll és száraz kapubejárattal van.

2—3

Szeplős

csunya lányok, májfoltos, kiütéses asszonyokon azonnal segít

A VILÁGHIRŰ FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CRÈME ÉS ISZAPPAN

A Margit-crème rögtön szünteti szeplőt, májfoltot, bőrkiütéseket, atkát (mittesser) s mindennemű bőrbajt.

A Margit-crémétől az arcbőr üde, rózsás lesz, a ráncok, redők, eltűnnek. A Margit-crémet a világ leghíresebb asszonyai, hercegnők, grófnők, bárónők, híres művésznők stb. használják s el vannak ragadtatva annak páratlan bőrkonzerváló és bőrszépítő hatásától. — 6 koronás rendeléseket bárhova bérmentve küld

FÖLDES KELEMEN gyógyász. ARAD.

Elárusító! Bugyis Andor, Csábrády János gyógyszerészeknél Szarvason.

3—7

Megnyitak a körösön az uszodák.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy a körösön az uszodákat megnyitottam. Fürdőrend a következő:

A zöld fürdőben reggel 4 órától este 11 óráig férfiak.

A főgimnáziumi uszodában reggel 8—¹/₂10-ig a helyben időző diákok.

¹/₂10—11-ig a tanár urak
11—12-ig a gróf Bolza-család
12-től d. u. 2 óráig a tanári-családok

és 2 órától estig mindig hölgyek.

Egyszersmind tudatom az érdeklődőkkel, hogy július hó elsejétől uszni is tanítok.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri teljes tisztelettel **Konrád János.**

2

Eladó szőlő.

o Maczó-zugban Te- o
mesváry Ede szőlő birtoka parcellán- o
o ként eladó. Értekez- o
o hetni a szőlőben. o
o 3-3 o

Nagy Sándor

● vas- és fűszerkereskedő ●

Kondoroson bármikor belépésre

tanoncot keres

lakás és étellemezéssel, esetleg ruházattal is.

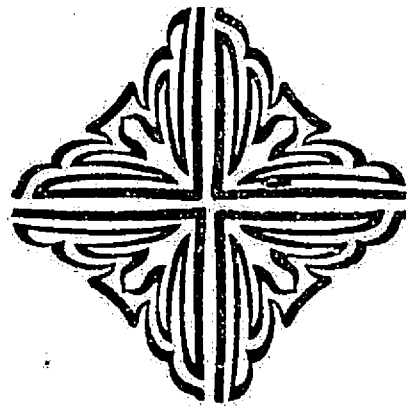
● Bővebb felvilágosítást közvetlen a fenti cég ad. ●

4-4

Miért
nem keresi fel?

LITAUSZKY PÁL

nagy illatszer- és pipere üzletét.

HOL a legolcsóbb árban a legjobb minőségű parfümök, szappanok, kölnivizek, fogkefe, fogporok és paszták, haj- és bajuszkefék, fésűk, hajfestőszerek, valamint brillantínok stb.

nagy választékban raktáron vannak.

„UTMUTATÓ” VASUTI MENETRENDKÖNYV

A magyar és közös közlekedési vállalatok hivatalos menetrendkönyve.

Tartalmazza

a magyar, közös, osztrák, külföldi vasutak és hajók menetrendjeit és menetárait, a közvetlen vonatcsatlakozásokat, utirányokat, a bérkocsik viteldijszabását.

Bővebb értesítést nyújt a kiadóhivatal, Budapest, IV. ker., Régi posta-utca 4.

8

Szállodák és vendéglők hirdetésére nélkülözhetetlen!

Szállodák és vendéglők hirdetésére nélkülözhetetlen!

Jutányos árban

kiadó egy szépen butorozott szoba,

kapható

igen jó házi készlet

özv. Dinternicznénél.

(Az izr. templom mellett, Veres-féle ház.)

7

Fleischer Jenő^{sz}

Ezelőtt: Grósz Ármán és Fia

Szarvas. ♦ Belicey-út.

Ajánlja ujonan és dúsan berendezett arany-, ezüst- és ékszeráru, továbbá valódi és china-ezüst evőeszköz és dísztárgyak raktárát.

Vesz és becserél magas áron bármilyen mennyiségben töredék arany- és ezüst árut, brillantot és gyémántot.

Nagy választék mindenféle zseb-, fali-, harang- és hárfaharang ütő inga órákban, látszerészeti cikkekben és tajtékárakban.

Óra- és ékszer javító műhely.
Pontos és szolid kiszolgálás.

JOHANN MARIA FARINA

GEGENÜBER DEM RUDOLFSPLATZ.

Ezen cég kiváló gyártmányai az egyedül valódi

kölnivíz, kölnivíz-szappan és puder

minden jobb drogueriában, illatszer és gyógytárban kaphatók.

Ügyeljünk a pontos címre: JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz.

Minden hasonlónevű utánzatot utasítsunk vissza.

7-33

Magyarországi képviselő: **HOLCZER EMIL ZOLTÁN**, Budapest, VIII.

Steckenpferd- liliomtejszappan

Bergmann & Co. cégtől Tetschen a/Elbe.

egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvendő szeplő ellen való elismert hatásánál fogva s a bőr- és szépség gondozásában való fölülmulhatatlanságáért. **Ezernyi elismerőlevél!** Sok **legnagyobb** kitüntetés! Bevásárlásnál óvatosság! Ügyeljen nyomatékosan a Steckenpferd védőjegyre és a cég helyes nevére! Darabja 80 fillérért kapható gyógyszerárakban, drogériákban, illatszerüzletekben stb. Hasonlóképen kitérő Bergmann Manera liliomkrémje (70 fillér egy tubus) Kitérő szer női kezek gondozására.

4 40

Kolozsvári jogi vizsgákra, Marosvásárhelyi ügyvédi vizsgára

rövid idő alatt eredményre vezető módon előkészít **Dr. Polcz Rezső ügyvéd**, jogi szeminárium és jogalkalmazást tanító intézete.

Kolozsvár.

Kossuth L. u. 35.

Telefon szám 828.

25—52

Réz- és vasbutorok

háló-, ebédlő-, szálloda-, kórhazi- és kerti berendezések, gyermekágyak és gyermekkocsik, acélsodrony ágybetétek, kocsis ülések, lószőr és af.ik madracok, diványok, rézkarnisok, ablak, roleták, redőnyök, mosdó asztal és mosdó készletek, szoba klozet, fa- és széntartók, kályha ellenzők, tüzelő készletek, ruhafogasok, patkány- és egérfogók.

Legjutányosabban szállít:

Garay Károly

réz- és vasbutorkészítő.

29—52

Građon.

**Kaiser-féle
Mell-Karamellák**
a „3 fenyővel”

MILLIOK használják

K Ö H Ö G É S, H U R U T,
ekedség, elnyálkásodás és számarköhögés
ellen a

Kaiser-féle
mellkaramellákat

a „3 fenyővel”

6050 közjegyzőleg hitelesített bizonyítvány orvosoktól és mágnásoktól.

Csomagja 30 fill. Doboza 60 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban és minden drogériában.

36—120

Úrak és Hölgyek!!

kiknek különös kívánságuk és izlésük van a ruhafestés és tisztítás iránt, azok csakis

Süveges János

kelmefestő és
vegytisztító
intézetét

keresik fel megrendelésükkel **Szarvas.**

Hol ruhák, kelmék, csipkék

a legtökéletesebben bármilyen anyagból
festetnek és tisztítanak. Gyász eseteknél ruhák 24 óra alatt.

Czipész üzlet

SZARVAS.

Hibás lábaknak a legipszelését elvállalom. Utána helyes czipők műzléssel készíttetnek el.

Elsőrendű czipészüzlet (az Árpád bazár-helyiségben), a hol a legjobb anyagból műzléssel készített modern szabású czipők kaphatók.

Megrendelések a láb természetes felvétele után (uj eljárás) különös gonddal és izléssel készíttetnek el.

Magyar, angol és francia szakismerettel dolgozom, miután a Nagy Mélt. Magyar Kir. Kereskedelmi kormány támogatása révén tanulmányoztam a czipészet technológiáját, miből jeles eredménnyel vizsgáztam

Tiszta, finom és modern munka az irányelveim.

Kérem a nagyrebecsült közönség kitüntető pártfogását

SZÜCS JÓZSEF

czipész mester.

A legjobb gummisarkok, krémek, selyemfűzők minden színben, cipő sámfák nagy választékban kaphatók.

Ludtalpbetét faragását eszközlöm, ugyancsak rendes talpbetétek, parafagyökér és remezből kaphatók.

Wagner a „Hangszer

Hegedű, kitűnő hangú, remekül kidolgozott, domboru Stannormforma, tokkal, vonóval, 16 drb. felszereléssel csak 12 kor. Finomabb 20 és 30 kor.

Gordonka, igen jó minőségű, nagy erős hangú, finoman kidolgozva, csak 30 kor. egész finom kivitelben 40 koronától 100 koronáig.

Cimbalom, remek, erőshangú, gyönyörű kivitelben 160 koronától 600 koronáig. Keveset használt cimbalmok állandóan raktáron.

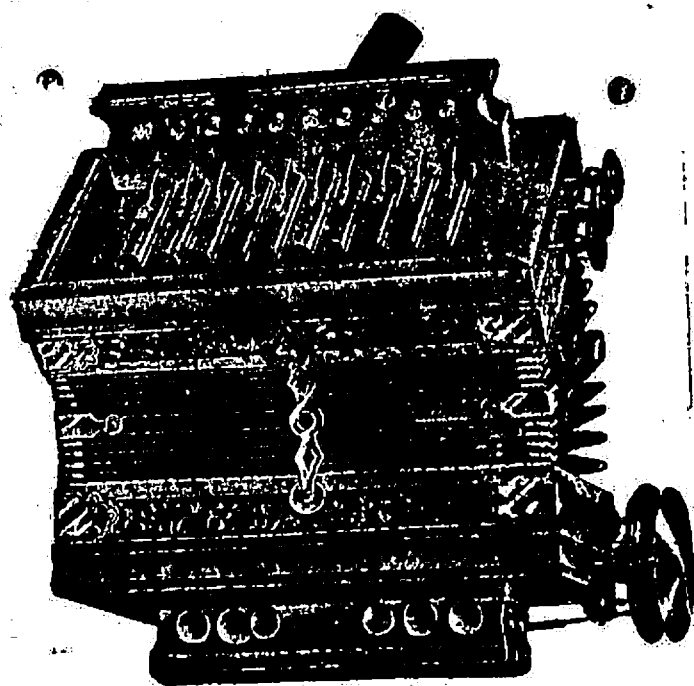
Fuvola, igen jó minőségű, billentyűkkel, rézékitemény-nyel csak 8 kor. Kezdőknek különösen ajánlható. Hangverseny-fuvolák 15 koronától feljebb.

Harmónium, hatalmas orgonahangú, remek kiállítású 160 koronától 600 koronáig. Használt harmóniumok állandóan raktáron.

Primitera, finom kivitelben, kitűnő hangú, teljes felszereléssel együtt csak 16 korona. Ugyanez finomabb kivitelben 20 koronától 100 koronáig.

Ha rendelésnél e lapra hivatkozik, 10 különféle kedves és meglepő ajándéktárgyat kap.

E hangszerek eredeti kivitelben kizárólag csakis Wagner a „Hangszer-Király” országszerte elismert elsőrendű hangszer- és beszélőgép különlegességek áruházában kaphatók

Király” újdonságai:

Lemezújdonságok: A vén cigány, Horvátlány, Böském Szibill, Furlana, Huzzad csak, Azt ígérted, Alispán lánya. Darabja 2 korona 50 fillér.

Gitárcitera. Kottaismeret nélkül bárki azonnal játszhat rajta. Igen csinos kiállítású és rendkívül kellemes hangú. Ára kottával és felszereléssel 16 korona.

Okarina. A fuvolához hasonló, rendkívül kellemes hangja van. Kezelése egyszerű. Az utasítás által bárki azonnal játszhat rajta. Ára 1, 2 és 3 korona.

Gyermekhegedű. Valódi hurokkal felszerelve, tokkal, vonóval és gyantával, bármely nagyságban csak 5 korona. Tanulás céljára igen alkalmas.

Jogász-tárogató. Kezdőknek különösen ajánlható. Gyönyörű, mélébus hangú, 5 billentyűvel, nyelvépével csak 16 kor. Finomabb 6 billentyűvel 20 korona.

Gasodaréztrombita. A hangverseny „réztrombita” igen könnyen fújható, 20 primhangot és 4 kíséző akkordot foglal magában. Finom kivitelben 6 korona.

Kérjen a saját érdekében ingyen és bérmentve fényképes hangszerárjegyzéket. Figyeljen a Wagner névre, hogy máshoz ne tévedjen.

4-35

Wagner a „Hangszer-Király”
Budapest, József-körút 15.

Alapított 1880-ban.

Telefon szám: 16.

SÁMUEL ADOLF

könyvnyomdája, könyvkötészete, könyv-, papir- és írószerekkereskedése

SZARVASON.

Beliczey-út 9. szám.

Könyvnyomdában mindennemű könyvnyomdai munkák, u. m.: bál meg-hívók, eljegyzési- és esküvői értesítések, névjegyek, üzleti kártyák, levélpapír és borítékok, számlák, falragaszok, körlevelek és gyászjelentések pontosan és jutányos árak mellett készíttetnek,

Könyvkötészetemben mindenféle könyvkötészeti munkák egyszerű és diszes kivitelben a legjutányosabb árak mellett gyorsan és pontosan készíttetnek. Iskola-könyvek a legrövidebb idő alatt köttetnek be.

Olcsó és tartós munka!
Pontos kiszolgálás!

Könyvkereskedésben kaphatók az összes helybeli iskolákban használandó tankönyvek, író- és rajzszerek. Énekes- és imakönyvek nagy választékban. Mindennemű papir és írószerek nagy raktára. Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

„Szarvas és Vidéke” kiadóhivatala.